

E-ISSN: 3023-820X
Kış 2024 • Winter 2024
Cilt 1 • Volume 1
Sayı 2 • Issue 2

Klasik Divan

Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (KD-UDKEAD)
International Journal of Language, Culture and Literature Researches (KD-IJLCLR)

Baş Editör
Editor-in-Chief

Esra AKA

Danışma Kurulu
Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet Atilla ŞENTÜRK
(İstinye Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Bahir SELÇUK
(Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Bülent BAYRAM
(Kırklareli Üniversitesi)

Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ebru Burcu YILMAZ
(İnönü Üniversitesi)

Doç. Dr. Bünyamin TAŞ
(Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
(Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Cemalettin YAVUZ
(Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Kemal YAVUZ
(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Fettah KUZU
(Gaziantep Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL
(İstanbul Kültür Üniversitesi)

Doç. Dr. Gülşah Gaye FİDAN
(Gaziantep Üniversitesi)

Prof. Dr. Neslihan İlknur KOÇ KESKİN
(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Hasan KAPLAN
(Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK
(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Akif GÖZİTOK
(Erzurum Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Nimet YILDIRIM
(Atatürk Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU
(Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Prof. Dr. Oğuzhan DURMUŞ
(Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKAL
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Doç. Dr. Sadık ARMUTLU
(Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Prof. Dr. Ozan YILMAZ
(Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU
(Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Alan Editörleri

Field Editors

Klasik Türk Edebiyatı

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Halk Edebiyatı

Prof. Dr. Canser KARDAŞ
(Muş Alparslan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Damlanur KÜÇÜKYILDIZ GÖZELCE
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Yeni Türk Edebiyatı

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Türk Dili

Prof. Dr. Ümit HUNUTLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Türk İslâm Edebiyatı

Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ
(İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Yılmaz ÖKSÜZ
(Ege Üniversitesi)

Türkçe Eğitimi

Öğr. Gör. Dr. Bestami BİLGE
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Öğr. Gör. Hakan SÖNMEZ
(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Tarih ABD

Prof. Dr. Hidayet KARA
(Muş Alparslan Üniversitesi)

Sayı Hakemleri Issue Reviewers

Prof. Dr. Bahir SELÇUK
(Fırat Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKAL
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Ersen ERSOY
(Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)

Doç. Dr. Mustafa Sefa ÇAKIR
(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)

Prof. Dr. Fettah KUZU
(Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Sedat KARDAŞ
(Muş Alparslan Üniversitesi)

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
(Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Şule GÜMÜŞ
(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)

Prof. Dr. Necip Fazıl DURU
(Ordu Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU
(Artvin Çoruh Üniversitesi)

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Kadriye HOCAOĞLU ALAGÖZ
(Bursa Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Nagihan ÇAĞLAYAN
(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)

Prof. Dr. Ümran AY SAY
(Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Songül KARACA
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Doç. Dr. Hayriye DURKAYA
(Ordu Üniversitesi)

Yazı İşleri Sorumlusu

Managing Editor

Fatma TÜRK

Dil Editörleri

Language Editors

Öğr. Gör. Dr. Bestami BİLGE (Türkçe)

Öğr. Gör. Hakan SÖNMEZ (İngilizce)

Dr. Öğr. Üyesi Ebubekir Sıddık ŞAHİN (Farsça)

Musahhihler

Proofreaders

Dilan ADANÇ

Hasan ERGÜLEÇ

Haydar ÖZÇELİK

Son Okuma Sorumluları

Final Proofreaders

İlknur CEVHER

Gizem SERGERDANOĞLU

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Cover Design and Layout

Beyza MURAT-ABDUKARIMOV

Yazışma Adresi

Contact

dergiklasikdivan@gmail.com

<https://dergi.klasikdivan.com>

Dibace

Kıymetli Klasik Divan Okurları,

Dil, kültür ve edebiyat incelemelerinin çok daha kıymetli olduğu günümüz çalışmalarına yeni bir soluk getirmeyi amaçlayarak yayıma başlayan *Klasik Divan: Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi 1/2 (KD-UDKEAD 1/2)*, 31 Aralık'ta yayımlanmıştır. Araştırmacıların özgün çalışmalar kaleme aldığı bu sayıda; çift kör hakem değerlendirmesi sonucunda uygun bulunmayanlar elenmiştir. En az iki hakem onayı alan yazılardan beşi *Araştırma Makalesi*, biri *Dijital Beşeri Bilimler Makalesi* ve ikisi *Kitap Tanıtım Yazısı* olmak üzere toplam sekiz yazı yayımlanmıştır. Dergiye yazılarıyla katkıda bulunan değerli araştırmacılara ve tüm yoğunluklarına rağmen hakemlik teklifimizi geri çevirmeyip titizlikle yazıları inceleyen kıymetli hakem kuruluna ve derginin yayın ekibine teşekkür ederiz. *KD-UDKEAD*'ın alanında nitelikli ve özgün makalelerle uzun soluklu olmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımızla.

Baş Editör
Esra AKA

Makale göndermek için ilk tarih: 05 Temmuz 2024

Makale göndermek için son tarih: 05 Kasım 2024

2. Sayının yayımlanma tarihi: 31 Aralık 2024

İÇİNDEKİLER CONTENT

Dergi Künyesi:	I
Dibace:	V
İçindekiler:	VI

Araştırma Makalesi Research Article

1.Nigârî Divan'ında Efsanevi ve Mitolojik Şahsiyetler Legendary and Mythological Figures in Nigârî's Divan Doç. Dr. Gülşah Gaye FİDAN.....	101
2.Tâc-Taht-Payitaht Yahut Şiir-Sanat-Edebiyat Taj-Throne-Capital or Poetry-Art-Literature Dr. Gökçen DAŞ DARICI.....	116
3.Şerif Ali Kâdirî Dîvân'ı The Divan of Sharif Ali Kadiri Ayfer TURAN.....	140
4.Seyyid Hasan Hasib'in Maktel-i İmam Hüseyin'i Seyyid Hasan Hasib's Maktel-i İmam Hüseyin Habib ERDEM.....	163
5.Sûzî'nin Mihaloğlu Ali Bey Gazavatnâmesi'nde Savaş Tasvirleri War Depictions in Sûzî's Mihaloğlu Ali Bey Gazavatnâme Şule ÖZBEKTAŞ MOLLAHÜSEYİNOĞLU.....	179

Dijital Beşerî Bilimler Makalesi

Essay on Digital Humanities

6.Türk Edebiyatı Araştırmalarında Dijitalleşmenin İmkanları Üzerine: Dijital Edebî Atlaslar

On the Opportunities of Digitization in Turkish Literature Studies: Digital Literary Atlases

Selin YAVUZ.....194

Kitap Tanıtım Yazısı

Book Review

7.Türk Edebiyatında Sinbâd-Nâme Çevirileri: Tuhfetü'l Ahyâr ve Kitâb-ı Sinbâd (İnceleme-Çeviri Yazılı Metin-Tıpkı Basım)

Fatma DAĞILMIŞ İLBAY.....205

8.Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ'at-Nâmesi

Rıdvan ÜNVER.....209

Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ'at-Nâmesi

Rıdvan Ünver

veyselunver1@gmail.com

Batman Üniversitesi

<https://orcid.org/0009-0004-3700-7641>

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Makale Türü/Article Type: Kitap Tanıtım Yazısı

Geliş Tarihi/Date of Submission:05.11.2024

Kabul Tarihi/Date of Acceptance: 20.11.2024

Sayfa/Page: 209-211

Atıf/Citation: Ünver, Rıdvan. “Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ'at-Nâmesi)-Kitap Tanıtım Yazısı”. *Klasik Divan: Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 1/2 (2024), 209-211.

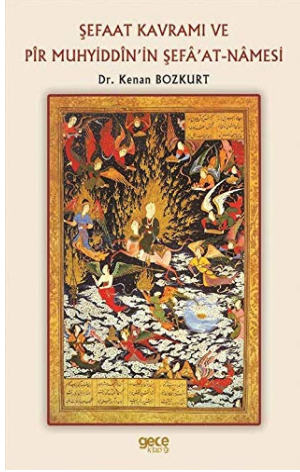
Değerlendirme/Peer Review: İki dış hakem-Çift taraflı körleme/Double anonymized-Two external.

İntihal/Plagiarism: Bu makale turnitin programında taranmıştır. /This article was checked by turnitin.

Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ'at-Nâmesi¹

Rıdvan ÜNVER

İslâm dini, klasik Türk edebiyatının teşekkülünde ve gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. İslâm dini ile ilgili hemen her konuda pek çok eser verilmiş; bunların bazıları müstakil bir tür niteliği kazanmıştır. Bununla birlikte bazen de pek çok İslâmî unsurun mazmun hâline geldiği görülmüştür. Bu bağlamda klasik Türk edebiyatında müstakil bir tür olarak karşımıza çıkan İslâmî kavramlardan biri de “şefaât” olmuştur. İslâmiyetin yanı sıra Yahudilik ve Hristiyanlıkta da var olduğu bilinen şefaât kavramı, temelde insanın kendini Allah karşısında çaresiz hissetmesinden dolayı dinî figürlere yüklediği kurtarıcı misyona dayanır. İnanan kişiler için şefaât, ölümden sonraki hayat için oldukça önemli sayılmıştır. İnsanlar açısından bu denli mühim bir kavramın edebiyatın konusu olmaması imkânsız olurdu. Bu nedenle sözü edilen kavramın doğru anlaşılması elimizdeki kitabı inceleme noktasında da önem teşkil etmektedir. Hülâsa şefaât kavramı özellikle kitabın ilk iki bölümünde oldukça detaylı bir şekilde irdelenmiş ve kavramın en doğru şekilde nasıl algılanması gerektiğine dair öneriler ileri sürülmüştür.

Türk edebiyatında rağbet gören en hacimli şefâ'atnâme özelliğindeki kitap, giriş ve altı bölüm şeklinde hazırlanmış olup 559 sayfadan oluşmaktadır. Mesnevi nazım biçimiyle kaleme alınmış olmasına rağmen halk tipi mesnevi geleneği içerisinde yazıldığından dolayı, klasik mesnevi kurgusundan farklı olan eserde yazar, “Giriş” kısmında şefaât olgusunun ayrıntısına inmeden evvel, dinlerdeki kurtarıcı düşüncesi üzerine genel bilgiler vermiştir.

“*Dilsel ve Dinsel Bir Kavram Olarak Şefaât*” ismini verdiği birinci bölümde; başlığından da anlaşılacağı üzere şefaât kavramını din ve dil yönünden irdelerken; Kur’ân, ayet ve hadis bağlamında sözcüğün mana derinliğini açıklamaya çalışmıştır. Şefaât inancının sadece İslâmî yönüne değil diğer inançlar üzerinden de etkisine değinmiştir.

“*Şefaât Düşüncesinin Edebiyata Yansıması*” isimli ikinci bölümde, şefaât inancının edebiyat ile bağlantısına değinen yazar, şefâ'at-nâmeler ile ilgili bilgiler vererek eserine yön vermiştir.

“*Pîr Muhyiddîn'in Hayatı ve Şefâ'at-nâme'si*” adlı üçüncü bölümde ise eserin sahibi olan Pîr Muhyiddîn üzerinde durmuştur. Pîr Muhyiddîn'in hayatı hakkında bilgilere değindikten sonra

1 Kenan Bozkurt, *Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ'at-nâmesi*, (Ankara: Gece Kitaplığı, 2020).

Türk edebiyatında önemli etkiye sahip *Şefâ'at-nâme*'si ile ilgili bilgilere de değinmiş; eserin yazılış tarihi, yazılış nedeni ile şekli, dili ve üslubu hakkında bilgilere yer vermiştir.

“*Şefâ'at-nâme'nin Yayınına Yönelik Çalışma Aşamaları*” adlı dördüncü bölümde, eserin nüshaları üzerinde durmuş, Pîr Muhyiddîn'e ait olan eserin nüshalarının tasnifi ile ilgili bilgilere değinmiştir. Yazar, nüshaları tanıtma yoluna gitmiş ve metin kurma adımları hakkında bilgiler vermiştir.

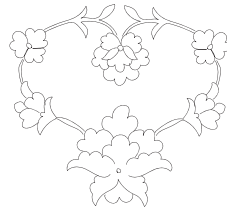
“*Şefâ'at-nâme'nin Muhteva Özellikleri*” adlı beşinci bölüm, eserin içeriği ile ilgilidir. Yazar; eserin özetini vermiş, şairin şefaât kavramına bakışımı değerlendirmiş, kıyamet günü kimlerin şefaâtçi olacağı, şefaate mazhar olanlara veya şefaatten nasip almayacak olanlara değinerek kavramı, eser bağlamında incelemiştir.

Eserin altıncı bölümü, çalışmanın en uzun kısmıdır. Halk arasında oldukça popüler olan ve halk için kaleme alınan *Pîr Muhyiddîn'nin Şefâ'at-nâmesi*'nde yazar, eserin metnine yer vermiştir. Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerinin hâkim olduğu bu bölümde adı geçen metin, transkribe edilmiş olup doğrudan bir Arapça çeviri değil telif-tercüme niteliğindedir.

Eser, altıncı bölümden sonra değerlendirmelerden oluşan kısa bir “*Sonuç*” bölümü ile sona ermektedir. Sanat endişesinin bilinçli şekilde göz ardı edildiği, öğretici ve toplumsal faydayı önemseyen Pîr Muhyiddîn'in Şefaâtname'sinin incelemesiyle birlikte şefaât kavramı hakkında mufassal bilgileri muhteva eden bu kitap, alanda gerekli boşluğu doldurması bakımından büyük önemi haizdir. Ayrıca eserin bundan sonraki süreçte konu hakkında yapılacak çalışmalarda da araştırmacılar açısından istifadeli olacağı kanaatindeyiz.

Kaynaklar

Bozkurt, Kenan. *Şefaât Kavramı ve Pîr Muhyiddîn'in Şefâ't-nâmesi*. Ankara: Gece Kitaplığı, 2020.

Klasik Divan

Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (KD-UDKEAD)
International Journal of Language, Culture and Literature Researches (KD-IJLCLR)

E-ISSN: 3023-820X
Kış 2024 Winter 2024
Cilt 1 Volume 1
Sayı 2 Issue 2